

Sygn. akt I ACa 4/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jarosław Marek Kamiński (spr.)
Sędziowie	:	SA Irena Ejsmont - Wiszowata SO del. Bogusław Suter
Protokolant	:	Małgorzata Sakowicz - Pasko

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **L. R.**

przeciwko **Spółdzielni Mieszkaniowej w B.**

o stwierdzenie nieważności uchwały

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 26 sierpnia 2013 r. sygn. akt I C 535/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 135 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

UZASADNIENIE

Powódka L. R., w pozwie skierowanym przeciwko pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej w B., wniosła o stwierdzenie nieważności uchwały Rady Nadzorczej tej Spółdzielni z dnia 17 kwietnia 2002 r. o nr (...) w sprawie wykluczenia powódki z rejestru członków Spółdzielni, z powodu nieopłacenia w terminie należności z tytułu użytkowania lokalu mieszkalnego.

Pozwana wniosła o odrzucenie pozwu, ewentualnie o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2013 r. oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 197 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Z ustaleń tego Sądu wynika, że L. R., uchwałą Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 17 kwietnia 2002 r., została wykluczona z rejestru członków pozwanej Spółdzielni. Sąd Okręgowy w Białymstoku w sprawie I C 373/12 prowadził postępowanie z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej w B. przeciwko m.in. L. R. o opróżnienie lokalu mieszkalnego, oznaczonego nr (...), położonego w B. przy ulicy (...). W tej samej sprawie L. R. wniosła powództwo wzajemne, domagając się nakazania spółdzielni przyjęcia jej w poczet członków oraz złożenia oświadczenia woli następującej treści: „Spółdzielnia Mieszkaniowa w B. ustanawia na rzecz L. R. spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w B. przy ul. (...), o łącznej powierzchni 48,05 m^{((2))}, składającego się z 4 pomieszczeń, w zamian za uiszczony już i przypadający na ten lokal wkład mieszkaniowy”. W pozwie wzajemnym zgłosiła także roszczenie ewentualne o uchylenie uchwały nr (...), mocą której zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej w B. w dniu 8 grudnia 2008 r. odmówił przyjęcia jej w poczet członków oraz o uchylenie uchwały Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 15 listopada 2011 r., utrzymującej w mocy uchwały: Zarządu nr (...) z dnia 8 grudnia 2008 r. i nr (...) z dnia 7 września 2011 r., odmawiające przyjęcia w poczet członków spółdzielni. W toku tegoż postępowania L. R. zakwestionowała również ważność uchwały Rady Nadzorczej Spółdzielni z dnia 17 kwietnia 2002 r. – wykluczającej ją ze Spółdzielni, wskazując, iż zarząd nie powiadomił jej o posiedzeniu Rady, na którym podjęto uchwałę o wykluczeniu jej z grona członków; uchybił wyznaczonemu terminowi 7 dni, a ponadto zarzuciła, iż zaległość czynszowa oraz przyczyna powstania tej zaległości nie mogły stanowić podstawy wykluczenia – stosownie do § 94 statutu.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 24 lipca 2012 r, w/w sprawie powództwo Spółdzielni o opróżnienie lokalu mieszkalnego zostało uwzględnione, zaś powództwo wzajemne o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli i uchylenie zaskarżonych uchwał zostało oddalone. Wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2013 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku, w sprawie I ACa 45/13, oddalił apelację od wymienionego wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku. Podstawą rozstrzygnięcia było m.in. stwierdzenie ważności uchwały z dnia 17 kwietnia 2002 r. nr (...).

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy odniósł się do zgłoszonego przez pozwaną zarzutu powagi rzeczy osądzonej i wniosku o odrzucenie pozwu. W ocenie Sądu, powyższy zarzut był niezasadny. Przepis art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. należy bowiem interpretować w powiązaniu z art. 366 k.p.c., z czego wynika, że tożsamość roszczenia – w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. – zachodzi tylko wówczas, gdy identyczne są nie tylko przedmiot, ale i podstawa sporu. W sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku podnoszona okoliczność nieważności uchwały nr (...) była przesłanką rozstrzygnięcia. Nie stanowiła zaś przedmiotu wyroku. Dlatego też nie może być mowy o tożsamości roszczeń dochodzonych w obu postępowaniach.

Stwierdził, że – w świetle wyżej ustalonego stanu faktycznego – sprawę niniejszą w pierwszej kolejności należało rozpoznać w kontekście zakresu związaną prawomocnym orzeczeniem w sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku. Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. „orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i Sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby”. Zgodnie zaś z treścią art. 366 k.p.c. „wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami”.

Powyższe oznacza, że z powagi rzeczy osądzonej korzysta tylko sentencja wyroku, a jego motywy tylko w takich granicach, w jakich stanowią konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia, niezbędne dla wyjaśnienia jego zakresu. Są to kwestie prejudycjalne, bez rozstrzygnięcia których nie doszłoby do wydania orzeczenia. W kolejnym zaś postępowaniu, w którym pojawia się dana kwestia, nie podlega ona już ponownemu badaniu. Związanie orzeczeniem oznacza niedopuszczalność nie tylko dokonywania ustaleń sprzecznych z nim, ale nawet przeprowadzania postępowania dowodowego w tym zakresie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy, uznał, że okoliczność ważności uchwały z dnia 17 kwietnia 2002 r., nr (...) była przedmiotem badania w sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku i stanowiła kwestię tam prejudycjalną. Sąd zaś w niniejszym postępowaniu jest związany stwierdzeniem ważności powyższej uchwały. Nie ma przy tym znaczenia, że powódka wskazuje, jej zdaniem, na inne podstawy nieważności, od tych które były

przedmiotem badania w poprzedniej sprawie. Nic nie stało bowiem na przeszkodzie, aby w sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku powódka zgłosiła wszystkie znane sobie przyczyny nieważności zaskarżonej uchwały. W tym kontekście przytoczył pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2012 r. w sprawie V CSK 541/11 (Lex 1276235), zgodnie z którym „Z chwilą uprawomocnienia się wyroku dochodzi do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której wyrok został wydany. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona ich skutecznie nie podniosła lub nie przytoczyła, a w związku z tym nawet nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej. Skutek ten jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę zaniechania przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów”.

Dlatego też ocenił, że zgłoszone przez powódkę wnioski dowodowe nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i podlegały oddaleniu.

Biorąc pod uwagę wyżej wskazane podstawy prawne, powództwo oddalił.

O kosztach orzekł w myśl art. 98 k.p.c., obciążając nimi stronę przegrywającą spór, a więc powódkę.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka, która zarzuciła Sądowi I instancji:

1. poczynienie błędnych ustaleń faktycznych poprzez:

- ustalenie, że na dzień wniesienia niniejszego powództwa prawomocne było już orzeczenie w sprawie I C 373/12, co skutkowało błędnym wnioskiem Sądu, iż doszło do prekluzji materiału dowodowego;

- ustalenie, że uchwałą Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w B. nr (...) z dnia 17 kwietnia 2002 r. powódka została wykluczona z rejestru członków pozwanej,

- pominięcie w ustaleniach, że w postępowaniu w sprawie I C 373/12 w roszczeniu ewentualnym powódka wniosła o stwierdzenie nieważności uchwały Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 17 kwietnia 2002 r.

2. naruszenia prawa procesowego, a w szczególności:

- art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 365 k.p.c. i art. 366 k.p.c. przez błędne zastosowanie, bowiem Sąd stwierdzając, że nie może być mowy o tożsamości roszczenia (i oceniając zarzut powagi rzeczy osądzonej jako niezasadny) jednocześnie orzekł, iż doszło do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której wyrok został wydany. Powyższe zaś miało znaczenie przy dokonaniu oceny materiału dowodowego (a dokładnie jej braku) bowiem zgłoszone przez powódkę wnioski dowodowe Sąd oddalił jako nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

- art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 365 i 366 k.p.c. – poprzez błędne zastosowanie – bowiem Sąd uznając, iż (z chwilą uprawomocnienia się wyroku w sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku) doszło do prekluzji materiału faktycznego sprawy i oddalił wnioski dowodowe powódki, przy czym Sąd uznał, że w sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku podnoszona okoliczność nieważności uchwały nr (...) nie stanowiła przedmiotu wyroku;

- art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 365 i 366 k.p.c. – poprzez błędne zastosowanie – bowiem Sąd uznając, iż (z chwilą uprawomocnienia się wyroku w sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku) doszło do prekluzji materiału faktycznego sprawy i oddalił wnioski dowodowe powódki, przy czym Sąd pominął milczeniem okoliczność, że powództwo w sprawie niniejszej wniesiono w dniu 26 marca 2013 r., zaś wyrok w sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku uprawomocnił się dopiero w dniu 12 kwietnia 2013 r. – tym samym nie mogło dojść do prekluzji materiału dowodowego (skoro na dzień wniesienia niniejszego powództwa nie istniało jakiegokolwiek inne prawomocne orzeczenie);

- art. 233 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 2 i art. 365 i 366 k.p.c. – poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na nieprzeprowadzeniu wniosków dowodowych zgłoszonych przez powódkę, w szczególności wniosku o zobowiązanie pozwanej Spółdzielni do złożenia kompletnego (tj. zupełnego) protokołu plenarnego posiedzenia Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej z dnia 21 marca 2002 r. oraz 17 kwietnia 2002 r. – jako, że przeprowadzenie przedmiotowego dowodu mogło ujawnić, czy miało miejsce ważne posiedzenie Rady Nadzorczej (obecność, liczba osób etc.);

- art. 328 § 2 k.p.c. przez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, dla których uznał, że nie zachodzi tożsamość roszczenia (uznając jednocześnie zarzut powagi rzeczy osądzonej za niezasadny) stwierdził (stojąc w sprzeczności do swego stanowiska wyrażonego w tym samym uzasadnieniu wyroku), że doszło do związania orzeczeniem w sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku, a to zaś oznaczało dla Sądu niedopuszczalność nie tylko dokonywania ustaleń sprzecznych z nim, ale nawet przeprowadzania postępowania dowodowego w tym zakresie; przyczyn, dla których Sąd I instancji uznając, że z chwilą uprawomocnienia się wyroku w sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku doszło do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której wyrok został wydany z pominięciem okoliczności, że powództwo w sprawie niniejszej wniesiono w dniu 26 marca 2013 r. zaś wyrok w sprawie I C 373/12 Sądu Okręgowego w Białymstoku uprawomocnił się dopiero (!) w dniu 12 kwietnia 2013 r. – tym samym nie mogło dojść do prekluzji materiału dowodowego (skoro na dzień wniesienia niniejszego powództwa nie istniało jakiegokolwiek inne prawomocne orzeczenie);

3. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 24 Prawa spółdzielczego polegające na jego niezastosowaniu w kontekście wyjaśnienia, czy niewysłuchanie powódki jako członka przed podjęciem uchwały przez Radę Nadzorczą oraz niepoinformowanie powódki jako członka przez Spółdzielnię (poprzez wysyłanie nieprecyzyjnych pism uniemożliwiających powódce poznanie terminu posiedzenia, a tym samym powodujące nieobecność i pozbawienie prawa składania wyjaśnień) stanowi niezgodność z prawem przedmiotowej uchwały i może być powodem jej nieważności;

- niezastosowanie art. 42 § 2 i 3 Prawa spółdzielczego,

- niezastosowanie § 96 ust. 1 Statutu Spółdzielni Mieszkaniowej w B. w brzmieniu obowiązującym na dzień 17 kwietnia 2002 r.,

- niezastosowanie art. 11 ust. 8 w związku z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego polegające.

Wnosiła o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa albo jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie była uzasadniona.

W pierwszej kolejności rozważenia wymaga prawidłowość stanowiska Sądu Okręgowego co do związania wyrokiem wydanym w sprawie I C 373/12, a to wobec treści art. 365 k.p.c. Powołany przepis stanowi, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Wyrażona w tym przepisie moc wiążąca prawomocnego orzeczenia sądu charakteryzuje się dwoma aspektami. Pierwszy odnosi się do faktu istnienia prawomocnego orzeczenia, drugi przejawia się w mocy wiążącej rozstrzygnięcia zawartego w treści orzeczenia. Stąd też orzeczenie prawomocne pociąga za sobą tę konsekwencję, że nikt nie może negować faktu istnienia orzeczenia i jego określonej treści, bez względu na to, czy był, czy też nie był stroną w postępowaniu, w wyniku którego zostało wydane to orzeczenie. Żaden zatem sąd i organ nie mogą kwestionować faktu wydania orzeczenia, istnieje bowiem obowiązek poszanowania prawomocnego orzeczenia przez wszystkie sądy i organy państwowe co nie pozwala tymże

organom na bezpośrednią jego zmianę lub uchylenie przy okazji rozpoznawania innych spraw. Natomiast moc wiążąca rozstrzygnięcia zawartego w treści orzeczenia aktualizuje się w innym postępowaniu niż to, w którym wydane zostało orzeczenie, wówczas, gdy w tym innym postępowaniu występują te same strony (choćby w odmiennych rolach procesowych), ale inny jest przedmiot drugiego procesu. Wówczas sąd rozpoznający między tymi samymi stronami kolejną sprawę musi przyjąć, że dana kwestia prawna kształtuje się tak jak przyjęto to wcześniej w prawomocnym wyroku. Ustalenia przedmiotowych granic mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia dokonywać należy według reguł przyjętych w art. 366 k.p.c. w odniesieniu do przedmiotowych granic powagi rzeczy osądzonej (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r. II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008/1/20, z dnia 16 lipca 2009 r. I CSK 456/08 i z dnia 23 sierpnia 2012 r. II CSK 740/11, niepubl.). Prowadzi to do wniosku, że moc wiążącą, z perspektywy kolejnych postępowań, uzyskują jedynie ustalenia dotyczące tego, o czym orzeczono w związku z podstawą sporu, a więc rozstrzygnięcie o żądaniu w połączeniu z jego podstawą faktyczną.

W sytuacji, gdy zachodzi związanie prawomocnym orzeczeniem sądu i ustaleniami faktycznymi, które legły u jego podstaw, niedopuszczalne jest w innej sprawie o innym przedmiocie dokonywanie ustaleń i ocen prawnych sprzecznych z prawomocnie osądzoną sprawą. Rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu stwarza bowiem stan prawny taki, jaki z niego wynika. A zatem w kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się ta sama kwestia, nie może ona być już ponownie badana. Związanie orzeczeniem oznacza więc także zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z uprzednio osądzoną kwestią, a nawet niedopuszczalność prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego.

Nie może budzić wątpliwości, że stronami w sprawie niniejszej są te same podmioty, które występowały w sprawie IC 373/12, aczkolwiek w odmiennych rolach procesowych.

W tym stanie rzeczy, aby sprecyzować zakres związania w niniejszej sprawie prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 24 lipca 2012 r., sygn. akt I C 373/12, którym nakazano L. R. opróżnienie i wydanie Spółdzielni Mieszkaniowej w B. lokalu mieszkalnego nr (...), znajdującego się w budynku położonym przy ul. (...) w B., należy przede wszystkim wyłożyć podstawę faktyczną tego rozstrzygnięcia. Ustalenia faktyczna, które legły u podstaw wymienionego wyroku, wynikają jednoznacznie z treści jego uzasadnienia (k. 113-117), jak również z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 kwietnia 2013 r. w sprawie I ACa 45/13, którym oddalono apelację L. R. (k. 84-105). Podstawa faktyczna wymienionych wyroków obejmuje zatem ustalenia faktyczne, z których wynika, że L. R. zajmowała przedmiotowy lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, ponieważ uchwałą Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w B. nr (...) z dnia 17 kwietnia 2002 r. została skutecznie wykluczona z grona członków tej Spółdzielni, której to uchwały nie zaskarżyła w sposób i terminie przewidzianym w ustawie Prawo Spółdzielcze, a nadto sporna uchwała nie naruszała ani art. 24 i 42 § 2 i 3 Prawa spółdzielczego, ani § 96 ust. 1 statutu Spółdzielni Mieszkaniowej w B. w brzmieniu obowiązującym w dniu 17 kwietnia 2002 r., czy też art. 11 ust. 8 w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, nie była więc sprzeczna z prawem, a tym samym nieważna.

Wyżej podany zakres związania prawomocnym wyrokiem wydanym w sprawie I C 373/12 przesądza o tym, że w niniejszej sprawie nie jest dopuszczalne czynienie ustaleń i ocen prawnych sprzecznych z wymienioną prawomocnie osądzoną kwestią, ponieważ oznaczałoby to odmienne osądzenie tego samego stosunku prawnego w tych samych okolicznościach faktycznych i prawnych, między tymi samymi stronami.

Powyższa konstatacja dotyczy także ustalenia, iż zaskarżona – w niniejszej sprawie – uchwała Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni nie była sprzeczna z prawem, albowiem wchodziło ono w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, którym orzeczono eksmisję L. R. z lokalu mieszkalnego, zajmowanego przez nią bez tytułu prawnego.

Z przytoczonych względów, zarzuty apelacji powódki dotyczące ustaleń i oceny Sądu Okręgowego w kwestii ważności spornej uchwały, nie mogły odnieść zamierzonego przez skarżącą skutku, ponieważ stanowiły one konsekwencję prawidłowego przyjęcia związania w niniejszej sprawie, prawomocnym wyrokiem zapadłym w innym postępowaniu, między tymi samymi stronami. Wynikający z omawianego związania zakaz prowadzenia w tym zakresie postępowania

dowodowego, czyni także niezasadnymi te zarzuty apelacji, w których kwestionowano pominięcie wniosków dowodowych powódki, powołanych na wykazanie kwestii, które zostały już prawomocnie osądzone

W piśmie procesowym z dnia 13 listopada 2014 r. pełnomocnik powódki postawił tezę, jakoby okoliczność nieważności przedmiotowej uchwały nie stanowiła w sprawie I C 373/12 „pełnej” przesłanki rozstrzygnięcia, w związku z czym Sąd w niniejszej sprawie nie jest związany stwierdzeniem jej ważności w poprzednim postępowaniu. W tym kontekście powołał pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w uchwale z dnia 9 lutego 2005 r. (III CZP 81/04), zgodnie z którym sąd orzekający w sprawie o eksmisję z lokalu mieszkalnego nie jest uprawniony – w razie niezaskarżenia uchwały o wykluczeniu członka ze spółdzielni mieszkaniowej – do ustalenia, że nie doszło do wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu na skutek niezachowania przesłanek określonych w art. 11 ust. 8 w związku z art. 11 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, przytoczony pogląd prawny nie znajduje jednak zastosowania do kwestii stwierdzenia nieważności uchwały o wykluczeniu członka ze spółdzielni, gdyż odnosi się on do uchwał organów właściwych w sprawie wykluczenia członka, które podlegały zaskarżeniu do sądu specjalnym powództwem o ich uchylenie, w trybie art. 42 Prawa spółdzielczego.

W dniu 22 lipca 2005 r. weszła jednak w życie istotna nowelizacja min. art. 42 Prawa spółdzielczego, który w § 2 wyraźnie stwierdza, że uchwała sprzeczna z ustawą jest nieważna. Takie sformułowanie wyraźnie sugeruje, że ustawodawca uchwały walnego zgromadzenia, a także w przypadku wskazanym w art. 24 § 6, uchwały rady nadzorczej traktuje tak jak czynności cywilnoprawne, czyli gdy chodzi o skutki sprzeczności takich uchwał z ustawą, należy stosować art. 58 k.c., a w konsekwencji także art. 189 k.p.c. Uchwałę sprzeczną z ustawą art. 42 Prawa spółdzielczego wyraźnie też odróżnia od uchwały sprzecznej z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzącej w interesy spółdzielni albo mającej na celu pokrzywdzenie członka. Tylko dla takich uchwał przewidziane jest specjalne powództwo o ich uchylenie, które może być wytoczone jedynie przez podmioty wskazane w art. 42 § 3 w terminie określonym w art. 42 § 6.

Znowelizowany art. 42 Prawa spółdzielczego wskazuje wyraźnie, że termin sześciotygodniowy do wystąpienia przez członka z powództwem o uchylenie uchwały rady nadzorczej wykluczającej go ze spółdzielni, nie dotyczy uchwały sprzecznej z ustawą. Jeżeli uchwała rady nadzorczej będzie sprzeczna z ustawą, jest ona, zgodnie z art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego, który stosuje się odpowiednio do takich uchwał, nieważna. Oznacza to, że każdy, kto ma w tym interes prawny, może, w każdym czasie żądać ustalenia, w trybie powództwa opartego na art. 189 k.p.c., iż nie wywiera ona skutków prawnych, co w okolicznościach danej sprawy oznacza ustalenie, że powód jest dalej członkiem Spółdzielni. Powyższe oznacza, że wykluczony członek spółdzielni może powoływać się na nieważność takiej uchwały

W każdym czasie, także zgłaszając zarzut w innych postępowaniach, a sąd orzekający w takiej sprawie zobowiązany jest dany zarzut rozpoznać.

Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował normę art. 316 § 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. W tym zaś czasie wyrok w sprawie I C 373/12 posiadał już walor prawomocności.

Z tych względów, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji, na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu w instancji odwoławczej, które obejmowały koszty zastępstwa procesowego, Sąd Apelacyjny rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).